

Съфинансирано от Европейския съюз |
Програма „Развитие на регионите“

Доклад за наблюдение изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен регион (Ниво 2)

Отчетен период: 2023 – 2025 г. | Регион BG32 (СЦР)

Регионален съвет за развитие на СЦР

Стратегически фактори: Свързаност и Конкурентоспособност

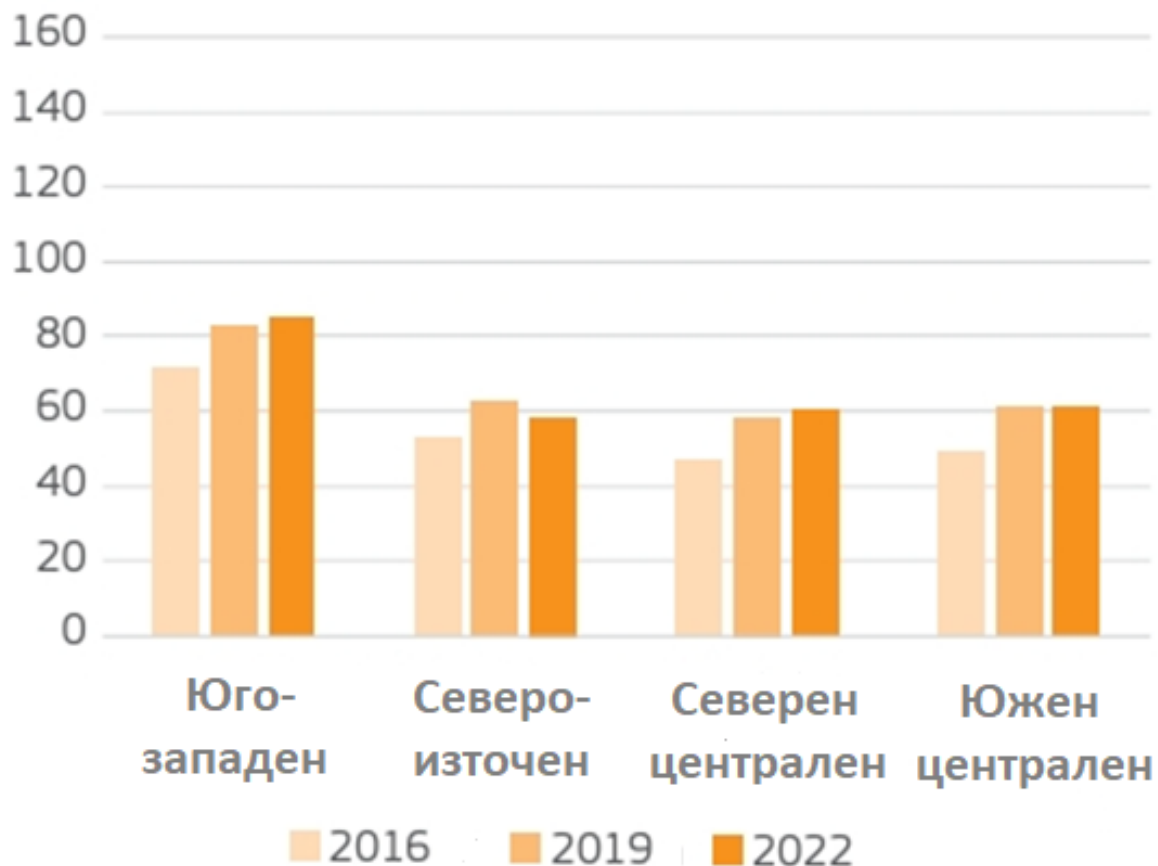
Инфраструктура и Свързаност

Ключов проблем: Липса на осезаем напредък в изграждането на основна транспортна инфраструктура, осигуряваща свързаност.

Приоритет: Изграждане на инфраструктура по основните транспортни коридори за отключване на геополитическия потенциал.

Стратегически фактори: Свързаност и Конкурентоспособност

Източник: Европейска комисия

Конкурентоспособност (RCI 2.0)

212-ТО МЯСТО

(от 234 региона в ЕС).

Определен като „**по-слабо развит**“, но отбелязва подобрение спрямо 2019 г. (249-то място).

Индустриални зони (Статус)

Действащи:

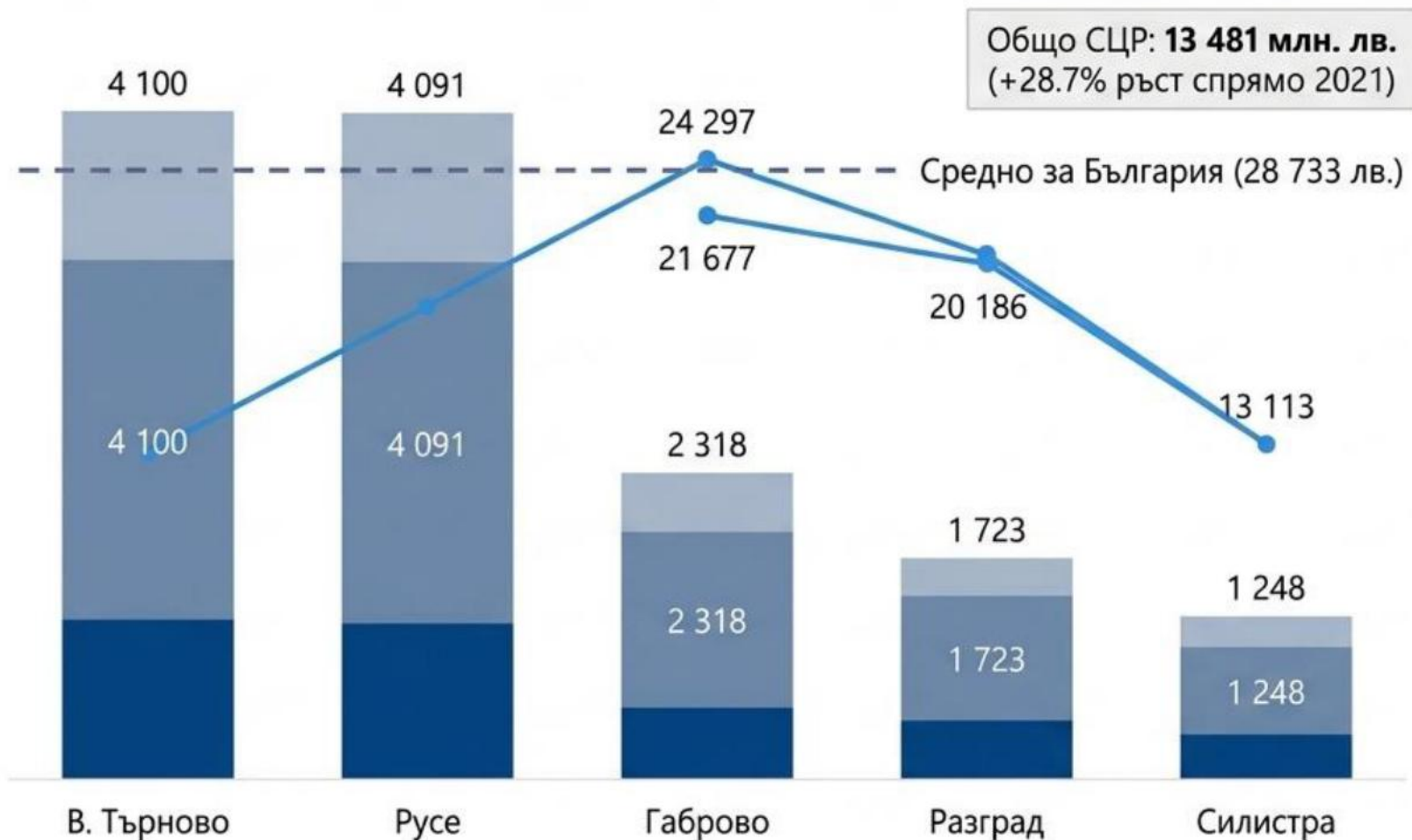
ИП „Русе“ (Свободна зона), ДИЗ „Тегра“.

В развитие (2025 г.):

ДИТП – Свищов, ИП „ЛВЗ“ – Русе,
ИП „Ряховец“ – Горна Оряховица,
Бизнес зона „Перистър“ - Разград

Икономически растеж: Умерено сближаване, но продължаващо изоставане от националната база

БВП по области 2023 г.

Индустрия

Силно разширяване след 2021 г. (средно +48%). **В. Търново** и **Габрово** отчитат ръст над 50%.

Селско стопанство

Спад в добавената стойност (между -15% и -29%) за периода 2021-2023 г.

Услуги

Умерен ръст (28-34%), концентриран основно в **Русе** и **В. Търново**.

Капиталови инвестиции и Туристически потенциал

Чуждестранни преки инвестиции (ЧПИ)

1.69 млрд. евро

(Общо ЧПИ за СЦР през 2023 г.)

Ръст на ДМА

Разходите за дълготрайни материални активи достигат 2.43 млрд. лв. (+37% ръст), индикатор за модернизация.

Динамика

- ↗ Значително инвестиционно оживление.
- ↗ В. Търново отчита възстановяване и ръст.
- ↗ Габрово, Разград и Русе с ръст +20-30%.
- ↘ Силистра единствена бележи спад (-8%).

Туризъм

45.6 млн. лв.

(Приходи от нощувки 2023 г.)

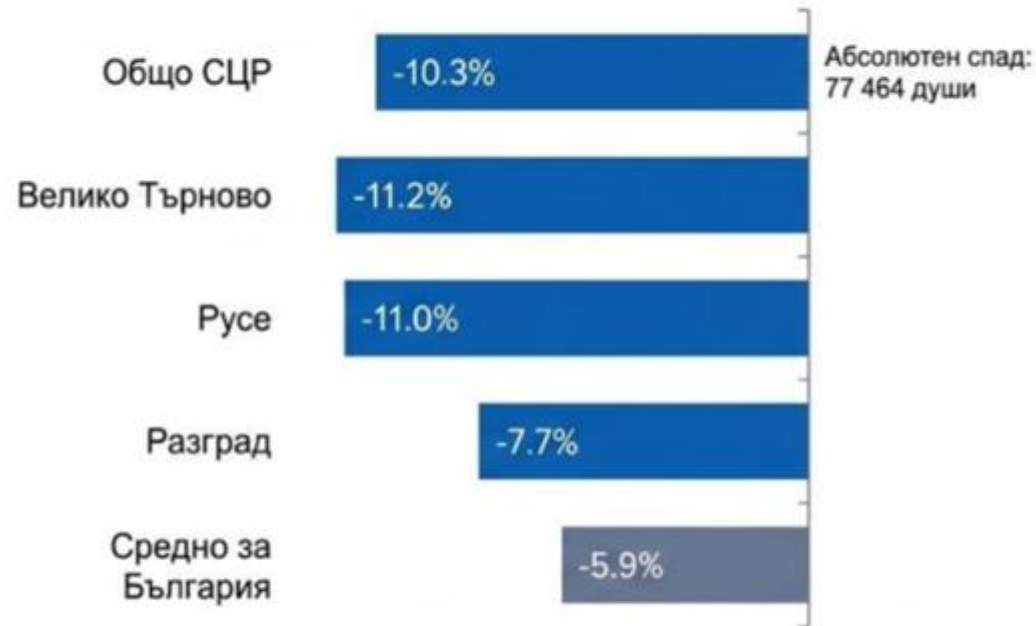
Обем: Обслужвани от **343 места** за настаняване.

Концентрация

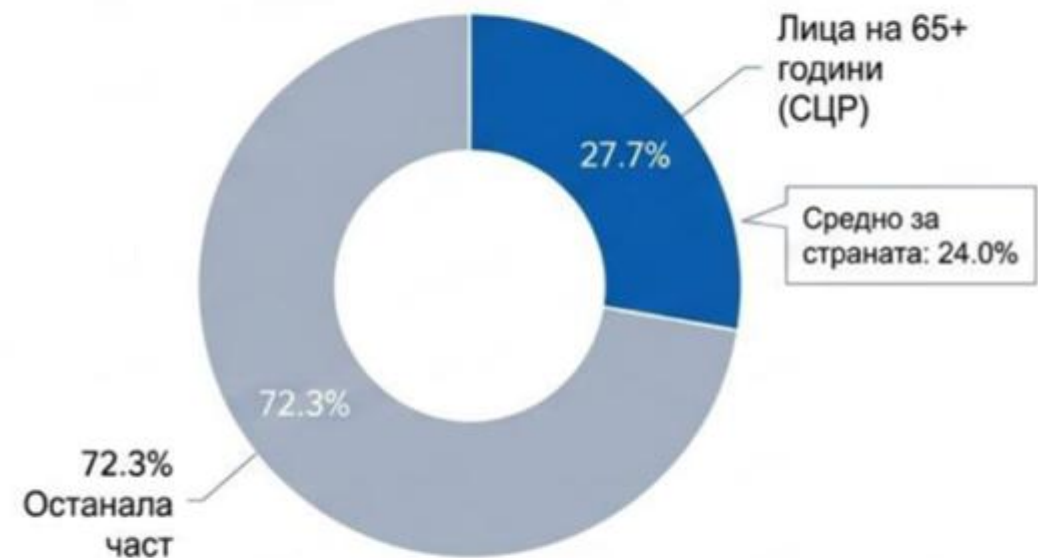
- **В. Търново:** 18.5 млн. лв. (над 40% от приходите; културно-исторически)
- **Русе:** 11.9 млн. лв. (бизнес/транзитен)
- **Габрово:** 10.3 млн. лв. (планински/екотуризм)
- **Разград** (2.6 млн.) и **Силистра** (2.2 млн.) със слабо развит продукт.

Демографски показатели: Ускорено свиване и застаряване на населението

Спад на населението (2021-2024 г.)

Възрастова структура (2024 г.)

КЛЮЧОВИ ИЗВОДИ

Общо население: 673 331 души (10.5% от населението на БГ).

Възрастова зависимост: 67% (на всяко лице в зависима възраст се падат под 2 лица в активна възраст).

Естествен прираст: Подобряване от -18.1‰ (2021 г.) на -12.2‰ (2024 г.), но резултатът се дължи на демографско свиване, а не на реално възстановяване.

Пазар на труда: Умерено подобрене на фона на регионални диспропорции

Данни за 2024 г.

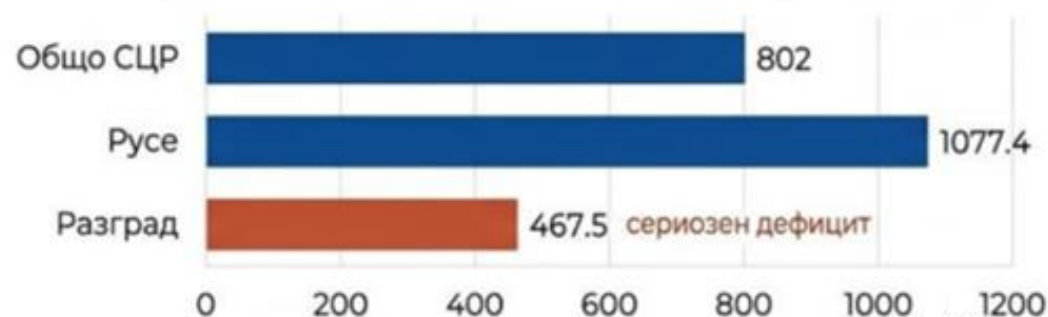
Показател	СЦР Средно	БГ Средно	Област Русе	Област Силистра	Разлика
Коефициент на заетост	69.0%	70.9%	74.1%	59.4%	14.7%
Коефициент на безработица	5.4%	4.2%	1.4%	10.6%	9.2%

Икономическа активност (15-64 г.)	Разлика между половете ⚠	Извод
72.9% (ръст с 1.4% спрямо 2021 г.)	Увеличаване на разликата в заетостта между половете – 5.3% в полза на мъжете (спрямо 3.1% през 2021 г.).	Пазарът на труда в СЦР показва умерено подобрене, но остава под средните за страната нива

Социална сфера: Инфраструктурни дисбаланси в здравеопазването и образованието

Здравеопазване

Осигуреност с болнични легла на 100 000 души (2024 г.)

- **Инфраструктура:** 35 болници. Огромна концентрация във В. Търново (13) срещу едва 3 в Разград и 3 в Силистра.
- **Спешна помощ:** 100% териториален обхват (5 ЦСМП, 26 филиала). Очаква се интеграция с въздушен транспорт (HEMS).
- **Кадри:** Остър дефицит (пр. 1 дентален лекар на 949 души в Русе срещу 1 на 1579 в Разград).

Образование

Висше образование

24.5% дял. Около 28 000 студенти във В. Търново, Русе и Габрово. Лидер в Северна България.

Предучилищно

91%

нетен коефициент на записване.

Предизвикателство

Отпадане от училище (до 8.5%) в периферните общини и несъответствие на профилите с нуждите на бизнеса.

Екология и уязвимост към климатични промени

Въздух

Постигнато съответствие за ФПЧ10 във В. Търново, Г. Оряховица и Русе.

Наводнения

2.63% от територията под заплаха (2-ро място в БГ). Най-засегнати: Свищов, Сливо поле, Тутракан.

Свлачища

Области В. Търново и Русе попадат в най-високите рискови групи в страната.

Ключови показатели

- **Климатичен индекс:** СЦР попада в Група 5 (от 6) с най-висока уязвимост в ЕС (земеделие, туризъм, води).
- **Температурни аномалии:** Русе и Силистра с най-високо отклонение в БГ (+2.0 до +2.2°C).
- **Защитени територии:** Най-нисък дял на Националната екологична мрежа в страната – 21.76%.
- **Отпадъци:** Увеличаване на битовите отпадъци до 483 кг/човек годишно.

Напредък, ИТИ портфейл и Стратегически заключения

Портфейл Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ)

ОБХВАТ

18 концепции (14 комбинирани, 4 некомбинирани), обхващащи >50% от населението на региона.

СЕКТОРЕН ФОКУС

Индустриални зони, зелена градска среда, туризъм, енергийна ефективност, социални услуги, модернизация на болници, образователна инфраструктура, превенция на риска от свлачища и наводнения.

Оценка на фокуса на ИТИ концепциите

Ключови заключения

Постигнато: Значително изпълнение по БВП и ръст на ДМА. Успешна проектна мобилизация в „твърда“ инфраструктура.

Дефицити: Критично изоставане в демографските показатели (механичен прираст). Ограничен дял на инвестиции в дигитализация и развойна дейност.

Бъдеща посока: Преход от инфраструктурно „наваксване“ към иновационно-интензивна икономика и задържане на човешкия капитал.

Благодаря за вниманието!

Министерство на регионалното развитие и благоустройството
Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“
Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027

www.bgregion.eu | www.eufunds.bg

Регионален съвет за развитие на Северен централен регион

Съфинансирано от
Европейския съюз